

Громадська приймальня

На узагальнені запитання читачів журналу відповідає
начальник УкрНДІЦЗ ДСНС України,
генерал-майор служби цивільного захисту
Віталій КРОПИВНИЦЬКИЙ

Про роз'яснення вимог ДБН В. 1.1-7

До якого ступеня вогнестійкості зарахувати будівлю, якщо в її огорожувальних конструкціях немає негорючого утеплювача або утеплювача групи горючості Г1, Г2?

Ступінь вогнестійкості проектованого будинку (споруди) визначають залежно від його призначення, категорії з вибухопожежної та пожежної небезпеки, висоти (поверховості), площі поверху в межах протипожежного відсіку. Ступінь вогнестійкості будинку визначає класи вогнестійкості його будівельних конструкцій і межі поширення вогню по цих конструкціях, відповідно до табл. 4 ДБН В. 1.1-7.

Фактичний ступінь вогнестійкості експлуатованого будинку можна визначити за табл. 4 ДБН В. 1.1-7 залежно від класів вогнестійкості будівельних конструкцій будинку (споруди).

Відповідно до пункту 2.10.2 ДБН В. 1.1-7, межу вогнестійкості будівельних конструкцій визначають шляхом випробувань за ДСТУ Б В.1.1-4 Будівельні конструкції. Методи випробувань на вогнестійкість. Загальні вимоги, за стандартами на методи випробувань на вогнестійкість будівельних конструкцій конкретних видів або за розрахунковими методами, відповідно до стандартів чи методик, узгоджених в установленому порядку

У довідковому додатку Д ДБН В. 1.1-7 наведено конструктивні характеристики будинків для орієнтовного визначення їхнього ступеня вогнестійкості.

Чи повинні огорожувальні конструкції будівель мати мінімальну межу вогнестійкості REI60 і максимальну по-

ширення вогню по них MO, згідно з вимогами до несучих стін, наведених у табл. 4 ДБН В.1.1-7-2002? Якщо «ні», то чому чинними нормативними документами передбачено різні протипожежні відстані до будівель IIIa і IVa ступеня вогнестійкості та встановлено різні площі протипожежних відсіків за однакових інших параметрів?

Мінімальні межі вогнестійкості несучих стін (у хвилинах) та максимальні поширення вогню по них (см) визначають у табл. 4 ДБН В. 1.1-7 (другий стовпчик) залежно від ступеня вогнестійкості будинку.

Будинки IIIa та IVa ступеня вогнестійкості, як правило, каркасні, отже, їхні зовнішні огорожувальні конструкції є не несучими зовнішніми стінами, мінімальні межі вогнестійкості яких визначають за табл. 4 ДБН В. 1.1-7 (четвертий стовпчик).

У разі визначення евакуаційних виходів з першого поверху, згідно з п. 5.9 (а) ДБН В. 1.1-7-2002, «виходи відносяться до евакуаційних, якщо вони ведуть з приміщень: а) першого поверху – назовні безпосередньо або через коридор, вестибюль (фойє), сходову клітку». Чи можна вважати виходи евакуаційними: через коридор, потім сходову клітку – назовні; через коридор, потім вестибюль (через зовнішній тамбур) – назовні?».

Відповідно до вимог пункту 5.9 (а) ДБН В. 1.1-7-2002 Захист від пожежі. Пожежна безпека об'єктів будівництва, виходи належать до евакуаційних, якщо ведуть із приміщень першого поверху назовні безпосередньо або через кори-

дор, вестибюль (фойє), сходову клітку. Тобто з приміщень першого поверху можна передбачати евакуацію по коридору з подальшим виходом назовні через вестибюль (фойє) або по коридору з виходом у сходову клітку та назовні.

При цьому, відповідно до вимог пункту 5.22 ДБН В. 1.1-7-2002, на евакуаційних шляхах не повинно бути ділянок, що ведуть транзитом через сходові клітки, коли майданчик сходової клітки є частиною коридора.

Згідно з п. 8.20 ДБН В. 2.2-10-2001: «Палатна секція має бути непрохідною. При вході до неї необхідно передбачати шляз заглибшки не менше 2 – 3 м». Чи не суперечить це п. 5.9 (б) ДБН В. 1.1-7-2002 щодо визначення евакуаційних виходів із приміщень будь-якого поверху, крім першого?

Чи можна вважати цей шляз частиною коридора, якщо двері, встановлені в шлязі, не мають замків, що перешкоджають вільному відчиненню їх зсередини без ключа?

Відповідно до вимог пункту 5.9 ДБН В. 1.1-7-2002, виходи належать до евакуаційних, якщо ведуть із приміщень:

б) будь-якого надземного поверху, крім першого: через коридор, хол, (крім холу, зазначеного в підпункті а) пункту 5.22 ДБН В. 1.1-7-2002, фойє до сходової клітки або сходів типу СЗ; безпосередньо до сходової клітки чи сходів типу СЗ;

в) у сусіднє приміщення на тому ж самому поверсі, яке забезпечено виходами, зазначеними в підпунктах а) та б).

Тобто з палатної секції можна передбачати евакуаційний вихід через шляз з подальшим виходом через коридор до сходової клітки.

Ще раз про ліцензування протипожежних робіт

Наприкінці лютого в Департаменті державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту відбулося чергове обговорення проекту Постанови Кабінету Міністрів України «Про деякі питання ліцензування господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення». Вкотре його розробник – Державна служба України з надзвичайних ситуацій – намагався переконати Мінрегіонбуд у своїй правоті. На жаль, досягти консенсусу знову не вдалося.

Даний матеріал надруковано в якості дискусійного, отож редакція запрошує всі зацікавлені сторони висловити свою думку з приводу порушених питань.

Епопея з узгодженням цього документа триває майже рік. Кілька разів переносили терміни подання його до Кабміну. За цей час автори проекту зібрали не один десяток пропозицій і зауважень від громадських об'єднань підприємців, які працюють у цій сфері, а також заручилися підтримкою майже всіх профільних державних відомств і служб, зокрема Федерації роботодавців, Державної служби з питань регуляторної політики. Лише одна структура – Мінрегіонбуд – погодив документ із застереженнями.

– Основна проблема виникла довкола переліку видів робіт та послуг протипожежного призначення, що підлягають ліцензуванню, – пояснив директор Департаменту державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту Олександр Щербаченко.

– До слова, вона існує від травня 2015 року. Не дійшли ми порозуміння навіть на узгоджувальній нараді торік у листопаді під головуванням Віце-прем'єр-міністра України – Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлового господарства Геннадія Зубка. Мінрегіонбуд разом із Державною архітектурно-будівельною інспекцією вважають, що ці роботи та послуги є власне будівельними. Тому ліцензувати їх окремо немає потреби, оскільки цій процедурі підлягають будівельні роботи лише 4- і 5-ї категорій складності. Ця колізія гальмує внесення проекту постанови на розгляд до Кабміну. Наші аргументи такі: по-перше, під час розроблення проекту постанови ми повністю врахували принцип дерегуляції (а саме, значно скоротили перелік видів послуг і робіт з 10 до 7), а також думку центральних органів виконавчої влади. По-друге, відповідно до закону про ліцензування, будівництво ліцензується лише як поняття без детального списку робіт. А наша сфера вимагає, аби роботи протипожежного призначення виконували за переліком, тобто апіорі такий офіційний документ у нас мусить бути. По-третє, одна зі статей цього закону чітко вказує на те, що «ліцензування виду господарської діяльності застосовується лише до такого виду, провадження якого становить загрозу порушення прав, законних інтересів громадян, життю чи здоров'ю людини, навколишньому природному середовищу та/або безпеці держави, і лише в разі недостатності

інших засобів державного регулювання». На нашу думку, сьогодні роботи протипожежного призначення, за великим рахунком, держава взагалі не контролює.

За словами заступника директора Департаменту з питань проектування об'єктів будівництва, технічного регулювання та науково-технічного розвитку Мінрегіонбуду Ольги Рябової, ще 2009-го відомство видало наказ №47 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури». Він чітко визначає ці умови щодо будівельних і монтажних робіт, облаштування інженерних мереж тощо. Внутрішньобудинкові мережі належать до тих, що впливають на життєдіяльність об'єкту. Оскільки немає винятків щодо ліцензування монтажних і будівельних робіт, то усі вони належать до будівельних. Отже, предмет регулювання, незалежно від того, що саме монтується, стосується й протипожежних робіт. Власне, під поняття «будівництво» потрапляють нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт і технічне переоснащення. Далі Олександр Щербаченко попросив усіх охочих поділитися власним баченням щодо розв'язання цієї проблеми. Отож наводимо їх.

Віра КВІТКА,

головний спеціаліст відділу методології ліцензування Департаменту ліцензування та дозвільної системи Державної регуляторної служби України:

– Ліцензуванню підлягають будівельні роботи 4- і 5-ї категорій складності. Державна архітектурно-будівельна інспекція розробила проект відповідних лі-

цензійних умов, що нині перебувають на погодженні в Кабміні. Всі інші напрямки діяльності, що не стосуються цих категорій, зокрема монтаж протипожежних систем, ДАБІ не ліцензує. Якщо Кабмін затвердить ці ліцензійні умови, наказ №47 буде скасовано. Щодо дублювання ліцензійних умов, як на мене, то воно можливе лише там, де йдеться про будівельні роботи 4- і 5-ї категорій складності. Минуло майже 15 років, відколи «працює» закон про ліцензування. Чому досі Мінрегіонбуд не висловлював зауважень щодо подвійного характеру цих процедур? Якщо немає переліку видів робіт і послуг протипожежного призначення, а також ліцензійних умов, суб'єкти господарювання працюють без ліцензій. Причому ніхто з них не візьме відповідальності за те, що не має такого документа. На мою думку, той сегмент ринку, що не вимагає процедури ліцензування, розвиватиметься хаотично і неконтрольовано. Наразі ліцензуванню не підлягає надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення, крім будівельних. Можливо, після внесення відповідних змін до закону про ліцензування ситуація стане прозорішою. А нині треба шукати компромісні рішення.

В'ячеслав ЄВСТАФЄЄВ,

голова громадської організації «Союз інженерів протипожежної безпеки»:

– Свого часу ми брали участь у розробці закону про ліцензування видів господарської діяльності, а також змін і доповнень до нього. Що таке роботи і послуги протипожежного призначення? Це певний вид робіт, які ліцензує держава з самого початку. Тобто це пов'язано із загальною діяльністю суб'єкта господарювання, але ліцензується окремо, бо безпосередньо впливає на безпеку громадян. Принаймні так повелося в багатьох

європейських країнах, чий досвід ми сьогодні переймаємо. Причому там питання, хто саме ліцензує роботи (держава чи саморегулюючі організації), вирішують по-різному. У законі чітко сказано, що ліцензування тісно пов'язане саме з безпекою громадян, тож воно вкрай потрібне. А неузгодженість у цій сфері існувала завжди. Єдине, що не викликає непорозумінь, таке положення: лише фахівці з пожежної безпеки можуть оцінити як кваліфікаційний рівень ліцензіатів, так і їхні технічні можливості виконувати ту чи ту роботу. А також визначити якість наданої послуги, на відміну від пересічних мешканців. Останні ніколи не оцінять, скажімо, ефективність автоматизованої системи пожежогасіння, коли вона перебуває в режимі очікування. Сьогодні, прибираючи цю основну частину ліцензування, ми робимо заручниками пересічних громадян.

Володимир ШЕЙГАС,

начальник групи пожежної безпеки ДП

Міжнародний аеропорт «Бориспіль»:

– Проектування і монтаж систем протипожежного захисту – спеціалізований вид діяльності. У проекті Мінрегіонбуду чітко розписано всі інженерні роботи, що вимагають відповідної кваліфікації, а саме: газо- і водопостачання, каналізація й т. ін. Але немає робіт і послуг протипожежного призначення. Це може призвести до сумних наслідків, а також до появи на ринку недобросовісних конкурентів, котрі, передусім, дбатимуть про прибуток, нехтуючи безпекою громадян. Переконали, що проектування, монтаж і експлуатація систем пожежної безпеки є цілісний комплекс заходів, який у жодному разі не можна розривати. Наполягаємо, щоб Мінрегіонбуд врахував позицію ДСНС.

Наталія ЮРЧИШИНА,

юрист УСПТБ:

– Позиція Мінрегіонбуду базується на законі про ліцензування, а також на будівельних нормах. Однак ці документи тлумачать власне будівництво і роботи протипожежного призначення по-різному. Причому часто зустрічаємо посилання в цих документах на інші нормативно-правові акти. Будівництво тісно пов'язано із законом про архітектурну діяльність. Але ми не знайдемо там будь-яких посилань, на якому рівні має забезпечуватися пожежна безпека, хто за це відповідатиме і як саме? Це регулює Кодекс цивільного захисту. Якщо йдеться про монтаж, то, на мою думку, ті підприємства, що вже мають ліцензії і працюють на цьому ринку, не можуть вийти із законодавчого поля. Інакше цей сегмент піде в тінь, що призведе до низької якості робіт, тобто ймовірної загибелі людей. Тож доцільно залишити монтаж у переліку робіт і послуг протипожежного призначення, як це було раніше.

Закон про ліцензування визначає: протипожежні роботи і послуги стосуються сфери регулювання Мінрегіонбуду. Однак у переліку, запропонованому цим відомством, ми не бачимо згаданих видів робіт. Якщо ліцензії на монтаж видаватиме Мінрегіонбуд, а ліцензії на техобслуговування – ДСНС, це посилить тиск на підприємців. Тоді монтажні роботи контролюватиме структура, котра не перейматиметься подальшою роботою обладнання. З іншого боку, обслуга в разі несправності системи киватиме на неякісний монтаж. Уже сьогодні під час здавання об'єкту в експлуатацію (навіть 4- і 5-ї категорій складності) ДАБІ не завжди звертає увагу на те, як змонтовані системи протипожежного захисту, чи відповідає діяльність організації ліцензійним умовам тощо?

Володимир ГАЛЕГА

Фото Сергія РАЗБЕЙКОВА

Запитували – відповідаємо

Які документи слід розробити в загальноосвітніх навчальних закладах стосовно забезпечення достатнього рівня готовності цивільного захисту до дій у надзвичайних ситуаціях?

Богдан ХАРІВ,

директор Рівненської загальноосвітньої школи

I-III ступенів №27

Петро КОВАЛЬ,

директор Рівненського економіко-правового ліцею

ДОКУМЕНТИ ДОВГОСТРОКОВОЇ ДІЇ З ЦЗ

1. Наказ керівника суб'єкта господарювання «Про організацію і ведення цивільного захисту в (назва навчального закладу)».
2. План реагування на надзвичайні ситуації. (Інструкція щодо дій персоналу назва навчального закладу при загрозі або виникненні надзвичайної ситуації).
3. Плануюча документація комісії з питань надзвичайних ситуацій навчального закладу.
4. Плануюча документація комісії з питань евакуації навчального закладу (відповідального за планування, підготовку та проведення евакуаційних заходів).
5. Обсяги забезпечення формувань цивільного захисту засобами радіаційного та хімічного захисту.
6. Документація керівників формувань цивільного захисту.
7. Журнал обліку проходження навчання керівного складу і фахівців навчального закладу з питань цивільного захисту в структурних підрозділах НМЦ ЦЗ та БЖД.
8. Журнал реєстрації вступного інструктажу з питань техногенної безпеки.
9. Схема організації зв'язку та оповіщення працівників ЗНЗ.
10. Режим радіаційного захисту.
11. Функціональні обов'язки керівника та відповідального з питань ЦЗ навчального закладу.

ЩОРІЧНО РОЗРОБЛЯЮТЬ ТАКІ ДОКУМЕНТИ З ЦЗ

1. Наказ керівника навчального закладу «Про підсумки виконання заходів ЦЗ у ____ році та основні завдання на ____ навчальний рік»:

- а) план основних заходів цивільного захисту у (назва навчального закладу) на 2016 рік (з додатками);
- б) програми підготовки з ЦЗ:
 - керівний склад, фахівці ЦЗ та працівники ДНЗ:
 - загальна підготовка - 4 год;
 - спеціальна підготовка формувань ЦЗ – 6 год.

2. Журнали обліку та розклади занять за програмами для кожної навчальної групи.

3. Документи для підготовки і проведення Дня ЦЗ у ЗНЗ:

- а) наказ керівника ЗНЗ «Про підготовку та проведення Дня ЦЗ»;
- б) план підготовки і проведення Дня ЦЗ;
- в) графік проведення Дня ЦЗ;
- г) план проведення об'єктового тренування;
- д) наказ «Про підсумки проведення Дня ЦЗ».

4. Доповідь «Про стан і підготовку цивільного захисту суб'єкта господарювання в минулому році» (подається в управління (відділ) з питань НС та ЦЗН).

5. План-графік перевірки стану ЦЗ в структурних підрозділах району (міста).

6. План-заявка за категоріями слухачів на підготовку та перепідготовку в НМЦ ЦЗ та БЖД.

Також особливу увагу слід звернути на організацію й проведення об'єктового тренування з питань ЦЗ із елементами евакуації, адже тільки таким чином можна перевірити готовність структурних підрозділів системи ЦЗ навчального закладу до дій за призначенням.

Олександр ЗЕЙДА,

методист НМЦ БЖД та ЦЗ

Рівненської області

Невдовзі настане весняно-літній пожежонебезпечний сезон. І знову, мов з рогу достатку, посиплються лісові пожежі. Чув, що вчені освоюють метод гасіння пожеж охолодженою парою. У чому його переваги?

Олександр ПРОКОПЧУК,

Міністерство екології та природних ресурсів України

Ефективність пожежогасіння перегрітою водою, на відміну від гасіння тонкорозпиленою, значно вища. Але тут є низка проблем: як добути, доставити її до осередку займання, уберегти пожежників від травм під час використання температурно-активованої води?

Учені сконструювали апарат, що утворює струмінь охолодженої до 50-60 ° С пари, і установку для гасіння вогню. Вона добре зарекомендувала себе під час гасіння пожеж у лісах. У разі користування нею потрібно в двадцять разів менше води, ніж для ранцевого лісового вогнегасника, з яким парашутистів-пожежників скидають у район лиха. Адже 20 і 400 л - величезна різниця, особливо якщо поряд немає водойм. Крім того, «холодна» пара добре всмоктується деревиною, на відміну від перегрітої або звичайної води. Тобто за допомогою таких установок рятувальники можуть створити волюгу смугу на шляху вогню.

Це дуже перспективний метод, адже під час гасіння вогню водою псують меблі, знищують цінності, яким вогонь зовсім не загрожує. Скажімо, коли гасять пожежу в квартирі на другому поверсі, то на першому справжній потоп. У цьому ж разі борються з «червоним півнем», не завдаючи такої шкоди майну.

А втім, дослідна установка має й досить вагомий недолік: пара збиває полум'я, але не гасить вугілля, що тліє, хоча і зменшує його температуру. Отже, при цьому можливе нове займання.

Володимир ШЕВЦОВ

Фахівець з протипожежного захисту